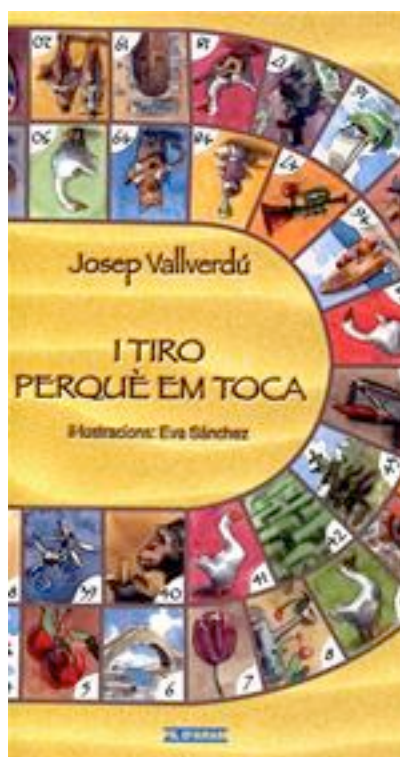


## D'oca en oca...



---

**Josep Vallverdú. *I tiro perquè em toca*. Il·lustracions d'Eva Sànchez. Editorial Fil d'Aram. Barcelona, 2012. A partir de 9 anys. Pàgs. 80. Preu paper: 11,95 €.**

---

Ara que tothom té més temps que abans —la feina ni arriba ni se l'espera— han tornat a proliferar els jocs de taula en família. Ja queden lluny aquelles vetlles amb el parxís, el dòmino, les cartes o el joc de l'oca.

Per al joc de l'oca només cal un mínim de dos jugadors, un pot per bufar els daus i el tauler corresponent. Una partida es pot enllestir en mitja hora, sempre que l'atzar acompanyi els jugadors i no els faci recular més del compte en el tauler de les seixanta-tres caselles que, a banda de les bondats de l'oca, amaguen trampes de tota mena.

El joc de l'oca ve de lluny. La seva aparent senzillesa el fa apte

per a totes les edats, sempre que tinguin la capacitat de recórrer al compte de la vella i sàpiguen sumar i restar, endavant i endarrere, segons el que ordenin els daus en relació a les ordres universals que mantenen, des de vés a saber quan, cadascun dels símbols de les caselles.

La millor, esclar, és alguna de les moltes caselles on apareix l'oca. Aleshores l'afortunat només ha d'anar d'oca en oca fent un salt de gegant i, si l'oca vol, tirar perquè li toca. Però n'hi ha de més traïdores. L'hostal, per exemple, pot fer recular tres caselles. El pou hi enfonsa el jugador que hi cau fins que un altre jugador no passa per damunt i el rescata. La presó posa el jugador entre reixes durant tres tirades. I la calavera de la mort envia el jugador al càstig major de tornar a començar des de la primera casella. La fortuna definitiva, per descomptat, és la seixanta-tres, el jardí de l'oca. Qui hi arriba, guanya.

Explico tot això perquè el joc de l'oca és un dels recursos didàctics per a les matemàtiques en què es van educar moltes generacions, sense saber-ho, abans que existís la calculadora. Josep Vallverdú (Lleida, 1923) ha recuperat el joc de l'oca des del recurs literari i ha personificat cadascun dels elements i del bestiar que hi ha dibuixats en cadascuna de les caselles. Ha afegit, doncs, als valors del joc, el llenguatge, un llenguatge ric, intel·ligible, fantasiós i més al servei d'entrar en l'interior de cadascun dels elements o de les bèsties personificades que no pas interessat per una trama èpica o d'aventures. L'èpica i l'aventura les marquen les històries que l'autor recrea en cadascun dels personatges.

Aquest és un llibre singular, a mig camí de l'àlbum il·lustrat i la narrativa, que té com a atractiu afegit les làmines on, només a llapis i esbossos, la il·lustradora Eva Sánchez reproduceix en plans engrandits la majoria dels personatges o elements del tauler que Vallverdú converteix en personatges animats. I és també un llibre singular perquè editat en format rectangular —similar al facsímil del manuscrit d'El meu primer quadern', de Josep Pla— aporta la possibilitat que el lector desplegui la sobrecoberta i, estesa de solapa a solapa, la converteixi en un pla on la dibuixant ha reproduït un particular tauler amb les seixanta-tres caselles de rigor, mantenint el format circular que els més antics van crear avançant-se al recorregut d'un Scalextric.

Hi ha qui diu que el joc de l'oca és un invent dels grecs que es van entretenir mentre assetjaven Troia. Hi ha qui atribueix el joc als Mèdici de Florència, entre els segles XIV i XV, i que després es va escampar per les corts de la vella Europa. I encara hi ha qui creu que se'l van treure de la malla els templers el segle XII com una

al·legoria al Cami de Sant Jaume. Qui sap si d'aquí a dos o tres segles, algú dirà que el joc de l'oca és un invent d'un autor que tenia un gos mediàtic que es deia Rovelló i que va haver de buscar un passatemps perquè el quisso s'entretingués els vespres d'hivern, quan passava les vetlles fora dels focus i els photocall de rigor. La veu popular no té aturador i és com la dita del joc: d'oca en oca... i tiro perquè em toca.

---